

Palauteraportti

Etelä-Nummelan osayleiskaavan (0267) valmisteluaineisto oli julkisesti nähtävillä 20.10.-18.11.2020 välisenä aikana. Osallisille varattiin näin mahdollisuus toimittaa kirjallinen lausunto tai esittää mielipide kaavan valmisteluaineistosta maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 62 §:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 30 §:n mukaisesti. Lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa Vihdin kunnan kirjaamoon nähtävilläoloajan puitteissa.

Kaavan valmisteluaineistosta saatiin yhteensä 8 mielipidettä. Pääosa mielipiteistä toimitettiin sähköisessä muodossa ja osa kirjeitse. Palautetta oli mahdollista antaa myös Maptionnaire-karttakyselyn avulla. Lisäksi myös nähtävilläoloajan ulkopuolella saatu palaute on huomioitu kaavan valmistelussa. Yleiskaavan eri työvaiheista on kuulutettu kunnan ilmoitustaululla ja verkkosivuilla sekä Vihdin Uutiset ja Luoteis-Uusimaa -lehdissä. Kaavamateriaali on virallisesti nähtävillä vain kunnanvirastolla (Asematie 30), missä materiaalia on voitu valvoa ja tarjota neuvontaa kaavaratkaisuun liittyen.

Kaavan valmisteluaineistosta saatiin yhteensä 19 lausuntoa seuraavilta tahoilta:

Caruna Oy
Fingrid Oyj
Helsingin seudun kauppakamari
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
Kirkkonummen kunta
Lohjan kaupunki
Länsi-Uudenmaan museo
Metsäkeskus
Nummelan kila
Osuuskunta Linnanniittu
Pro Huhmari ry
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto
Vihdin nuorisovaltuusto
Vihdin Omakotiyhdistys ry
Vihdin Vesi
Väylävirasto
Ympäristöterveyspalvelut Lohja
Ympäristövalvonta Vihti

Lausuntojen sisältö tiivistettynä, vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

Caruna Oy

- Kaava-alueella ei ole Caruna Oy:n suurjännitteistä jakeluverkkoa.
- Esitetään toive Kopula-Pyöli johtovarauksen säilyttämisestä.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Kopula-Pyöli johtovaraus säilytetään kaavakartalla voimajohdon yhteystarvemerkinä.

Fingrid Oyj

- Kantaverkon voimajohtojen maakaapelointiin suhtaudutaan varauksella.
- Maankäytön suunnitelmia ei voi viedä yksityiskohtaiselle tasolle ennen kuin on varmistettu toteutuskelpoinen ratkaisu Fingridin voimajohdoille.
- Kaavaluonnoksen merkinnät ovat Fingridin näkökulmasta kunnossa.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Voimajohtojen maakaapelointiin liittyvät haasteet tiedostetaan ja uusien tai siirrettävien voimajohtojen linjauksista sovitaan yhdessä voimajohdon omistajan kanssa.
- Yksityiskohtainen maankäytön suunnittelu, jonka yhteydessä esiintyy voimajohtoihin kohdistuvia toimenpiteitä, toteutetaan yhteistyössä voimajohtojen omistajan kanssa.

Helsingin seudun kauppakamari

- Työpaikka-alueen sijaintia Mt 110 ja Vt 1 välisellä alueella pidetään erinomaisena.
- Korostetaan sitä, että uudesta keskuksesta ei saisi muodostua uhkaa nykyiselle Nummelan keskukselle. Erityistä huomiota tulisi lisäksi kiinnittää keskusten välisiin liikenneyhteyksiin.
- Tuodaan esiin, että osa kaavasta voidaan toteuttaa ESA-radan rakentamispäätöksestä huolimatta. Erityisesti Mt 110 eteläpuolisen työpaikka-alueen yksityiskohtaisen kaavoittamisen kiirehtimistä pidetään tärkeänä.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Merkitään tiedoksi.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

- Kaavassa osoitettuja joukkoliikenneyhteyksiä erityisesti linja-autoyhteyksien osalta pidetään hyvinä.
- Tavoitteita, jotka liittyvät kävelyn ja pyöräilyn merkittävään osuuteen kulkutapajakaumasta, pidetään hyvinä.
- Kaavatyössä tulisi laatia määrällinen arvio uusista asukkaista, jotka voivat sijoittua alueelle ennen päätöstä radan toteuttamisesta.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Kaavamääräyksistä ilmenee asemakaavoitettavat alueet, alueiden toteutuksen vaiheistus sekä alueet, jotka vaativat sitovan radan ja aseman toteuttamispäätöksen. Määrällistä arviota tai laskelmaa asukkaista, jotka voisivat sijoittua alueelle ennen päätöstä radan toteuttamisesta, ei ole erikseen laadittu.

Kirkkonummen kunta

- Väestönkasvuvarion katsotaan olevan huomattavan optimistinen.

- Asemanseudun läheisyyteen sijoittuvien pientaloalueiden osalta ei ilmene aiotaanko ne asemakaavoittaa.
- Kaavatyössä tulisi laatia määrällinen arvio uusista asukkaista, jotka voivat sijoittua alueelle ennen päätöstä radan toteuttamisesta.
- Kaavaselistuksesta on syytä ilmetä, voidaanko suunnittelualan työpaikka-alueet ja tilaa vaativan kaupan alue toteuttaa ratapäätöksestä riippumatta.
- Turunväylän liikenteellisen toimivuuden varmistamiseksi jatkosuunnittelussa on selvitettävä tarkemmin uudistuvan maankäytön aiheuttamia liikenteellisiä vaikutuksia.
- Jatkosuunnittelussa jätevesien käsittelyvaihtoehtoja on tutkittava tarkemmin, sillä niillä saattaa olla suuri vaikutus myös Kirkkonummen kunnalle.
- Esitetään kaavaselistuksen täydentämistä lyhyellä kappaleella osayleiskaavan kytkennästä Helsingin seutuun ja naapurikuntiin. Mikäli lähijunaliikenne Vihti-Nummellan asemalle toteutuu, on Vihdin kunta uudessa asemassa suhteessa HSL:ään, joka operoi lähijunaliikennettä.
- Kaavaselistuksessa on huomattavan tarkkoja kirjauksia mm. eri alueiden toteuttamistavoista. Jatkosuunnittelua ja kaavan toteuttamisajankohtaa ajatellen on luontevampaa olla määrittelemättä alueiden toteuttamistapoja liian yksityiskohtaisesti, sillä myös toimintaympäristö saattaa vuonna 2040, 2050 tai 2060 poiketa merkittävästi nykyisestä.
- Kaavaselistuksen sivulla 31 olevaa väitettä siitä, että joukkoliikenne on luontaisin valinta alueen sisäisillä matkoilla, ei ole perusteltu.
- Kaavaselistuksessa sivulla 26 lähijunaliikenteen palvelutasoa luonnehditaan erinomaiseksi Vihti-Nummellan asemanseudulla. Vain pääkaupunkiseudun parhaiden alueiden palvelutaso voidaan luokitella erinomaiseksi.
- Pyörä- ja liityntäpysäköintien paikkamäärät Vihti-Nummellan aseman yhteydessä arvioidaan huomattavan suuriksi. Tästä syystä olisi suositeltavaa selvittää syöttöliikenteen järjestämistä Vihdissä ja myös kuntaa laajemmalla alueella.
- Jatkosuunnittelun yhteydessä on syytä laatia kaavatalous- ja ilmastovaikutusten arvioinnit.
- Kaavaselistuksen luettavuuden parantamiseksi tienumeroiden sijaan olisi syytä käyttää arkikielessä käytettyjä tiennimiä.
- Virkistysalueiden riittävyttä kasvavan asukasmäärän tarpeisiin ei ole analysoitu valmisteluaineistossa eikä kaavakartta muodosta yhtenäistä virkistysvöhykettä Vanhan Turuntien eteläpuolisella alueella.
- Mikäli Länsirataa ei toteuteta tai se ulottuu vain Histaan tai Veikkolaan, niin kaavan valmisteluaineistosta ei ilmene, minkälaisella maankäytöllä Nummellan eteläpuolista aluetta aiotaan kehittää.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Väestön kasvutavoitetta on tarkistettu ja asukasmäärää laskettu.
- Yleismääräyksiin on lisätty asemakaavoitettavat alueet.
- Kaavamääräyksistä ilmenee asemakaavoitettavat alueet, alueiden toteutuksen vaiheistus sekä alueet, jotka vaativat sitovan radan ja aseman toteuttamispäätöksen. Määrällistä arviota tai laskelmaa asukkaista, jotka voisivat sijoittua alueelle ennen päätöstä radan toteuttamisesta, ei ole erikseen laadittu.
- Kaavaselistukseen lisätty maininnat siitä, että työpaikka-alueiden ja Huhmarin kaupallisen alueen toteutus ei ole riippuvainen ESA-radan ja Vihti-Nummellan aseman sitovasta toteuttamispäätöksestä.

- Osayleiskaavan toteuttamisen aiheuttamia liikennevaikutuksia on selvitetty osayleiskaavatyön yhteydessä laaditussa liikennesuunnitelmassa.
- Kaavaselostuksen vaikutuksia yhdyskuntateknisiin verkostoihin arvioivaan kappaleeseen on päivitetty viimeisimmät tiedot vesihuollon järjestämisvaihtoehdoista. Selostuksessa todetun mukaisesti käytettävää vesihuollon ratkaisua ei ole vielä valittu, mutta asia ratkaistaan vuoden 2021 aikana, ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä.
- Kytköstä Helsingin seutuun ja naapurikuntiin käsitellään mm. kaavaselostuksen Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaa koskevassa osuudessa sekä muissa seudullisia vaikutuksia käsittelevissä osuuksissa. Lähijunaliikenteen vaikutuksia on selvitetty osayleiskaavatyön yhteydessä laaditussa liikenneselvityksessä.
- Kaavaselostukseen on viety kuvauksia eri alueiden toteuttamistavoista, koska osayleiskaavan tavoitteena on kaava-alueen rakentuminen monipuoliseksi ja korkeatasoiseksi, kestäviin liikennemuotoihin tukeutuvaksi taajamakeskukseksi, joka on Vihdin pääasiallinen kasvualue tulevana vuosikymmeninä. Selostuksessa esitetyt seikat eri alueiden toteuttamistavoista eivät sido tulevaa kehitystä, mutta toimivat ohjenuorina, joilla pyritään tukemaan alueen toteutumista tavoitteiden mukaiseksi.
- Katuverkon ratkaisut laaditaan siten, että kävely, pyöräily ja joukkoliikenne ovat luontaisin valinta alueen sisällä tapahtuvilla matkoilla. Näillä ratkaisuilla pyritään tukemaan kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvua ja kehittymistä verrattuna autoliikenteen kulkutapaosuuteen.
- Kaavaselostuksen sivulla 26 tuodaan esiin, että Etelä-Nummelan kaava-alueen vision yhtenä kulmakivenä pidetään erinomaisia joukkoliikennenyhteyksiä. Kyseessä ei ole joukkoliikenteen palvelutason kuvaus.
- Liityntäliikenteen- ja pysäköinnin järjestelyjä käsitellään osayleiskaavatyön yhteydessä laaditussa liikenneselvityksessä. Etelä-Nummelan osayleiskaavan alueet on mitoitettu yhteensä noin 14500 – 17500 asukkaalle, joista työssä käyvien osuus on noin puolet. Päivittäin junaa työmatkalla käyttäviä arvioidaan olevan 1500 – 2000, joista noin puolet voisi saapua asemalle pyörällä. Muualta Nummelan taajaman alueelta pyörällä asemalle saapuvien määrä voi olla arviolta 500-700 pyöräilijää. Näiden arvioiden perusteella rautatieasemalla on syytä varautua toteuttamaan noin 1 200-1 500 pyöräpysäköintipaikkaa.
- Liikenneselvityksessä on arvioitu myös ajoneuvojen liityntäpysäköinnin tarvetta. Selvityksessä esitetyn arvion mukaan henkilöautolla rautatieasemalle saapuisi noin puolet liityntämatkailijoista, eli yhteensä noin 2000 liityntämatkaa vuorokaudessa. Aseman liityntäpysäköinnissä on varauduttava vähintään noin 800-1000 ajoneuvon liityntäpysäköintiin.
- Liikenneselvityksessä todetun mukaisesti asemanseudun maankäyttöä palveleva joukkoliikennereitti kulkee aseman eteläpuolista kokoojakatua tarjoten alueen sisäisen syöttöliikennenyhteyden asemalle aseman eteläpuolella ja edelleen yhteyden myös Nummelan keskustaan. Reitit ja pysäkkien sijainnit suunnitellaan yksityiskohtaisemmin tarkemmassa linjastosuunnittelussa.
- Kaavatalous- ja ilmastovaikutusten arvioinnit on laadittu luonnosvaiheen nähtävilläoloajan jälkeen.
- Kaavaselostukseen ei tehty muutoksia tienumeroiden esittämisen osalta.
- Virkistysalueita sekä niiden käyttöä on käsitelty kaavaselostuksessa. Kaavaselostuksen mukaisesti alueiden toteutustapoja ei ole kuitenkaan tarkemmin määritelty, sillä lähi- ja muiden virkistysalueiden toteutus määritellään vasta asemakaavoitusvaiheessa.
- Kaavamääräyksiin on lisätty alueiden toteuttamisen vaiheistus sekä jako alueisiin, joiden toteutus vaatii ESA-radon ja Vihti-Nummelan aseman sitovan toteuttamispäätöksen sekä

alueisiin, joiden toteutus ei vaadi ESA-radan ja Vihti-Nummelan aseman sitovaa toteuttamispäätöstä.

Lohjan kaupunki

- Suhtaudutaan myönteisesti työpaikka-alueiden kaavoittamiseen kuntien rajalle.
- Jatkotyössä tulee arvioida liikenteelliset vaikutukset Lohjan puolen liikenneverkkoon. Vaikutukset tulee arvioida erityisesti eteläiseltä osaltaan Lohjan kaupungin puolelle ulottuvan Mäyräntien osalta.
- Jatkotyössä tulee huomioida turvallinen kevyen liikenteen yhteys Lohjan rajalta maantietä 110 pitkin uudelle asemalle.
- Jatkotyössä tulee arvioida vaikutukset Lohjan yhdyskuntarakenteen kehitykseen. Mahdollinen asema voi aiheuttaa yhdyskuntarakenteen hajautumispainetta Lohjan puolella, erityisesti reuna-alueille, jonne ei ole tarkoitus lisätä rakentamista.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Kaavan valmistelun yhteydessä on laadittu Etelä-Nummelan liikenneselvitys. Työssä on laadittu kaavassa esitettyyn maankäyttöön perustuva liikenne-ennuste, jonka perusteella voidaan arvioida liikennemäärien lisääntymistä olemassa olevalla ja uudella liikenneverkolla. Myös Mäyräntien osuus on otettu huomioon ennusteissa.
- Kaavakartalle lisätään maantien 110 linjausta noudatteleva kevyen liikenteen yhteys Lohjan rajalta uudelle asemalle. Yhteys on osoitettu myös kaavaan liittyvässä liikennesuunnitelmassa kävely- ja pyöräliikenteen seutureittinä.
- Tuleva Vihti-Nummelan asema voi aiheuttaa yhdyskuntarakenteen hajautumispainetta myös Lohjan puolella. On kuitenkin huomattava, että taajamarakenteen laajentaminen Etelä-Nummelaan on jo maakuntakaavatasolla tehty linjaus. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osayleiskaava-alue on suurelta osin osoitettu taajamatoimintojen alueeksi ja Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa osayleiskaava-alue on puolestaan osoitettu suurelta osin uudeksi raideliikenteeseen tukeutuvaksi taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeksi sekä taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeksi. Lisäksi on todettava, että taajama-alueen laajentaminen on myös Vihdin strategisessa yleiskaavassa tehtyjen linjausten mukaista, sillä Etelä-Nummelan katsotaan olevan Vihdin tärkeimpiä kasvualueita lähivuosisikymmeninä.

Länsi-Uudenmaan museo

- Kaava-alueen jo asemakaavoitetuilla alueilla rakennusinventoinnit on tehty, mutta haja-asutusalueilla inventoinnit ovat oletettavasti osin puutteelliset. Täydennys- ja päivitystarpeet on tarkistettava. Inventointiaineiston täydennyksessä/päivityksessä tulee ottaa huomioon koko kaava-alue.
- Arkeologiset- ja muinaismuist selvitykset ovat riittävät. Nämä tulee huomioida kaavassa.
- Kaavaratkaisussa osoitetaan kaava-alueelle huomattava määrä mm. uutta asumista, mikä tulee muuttamaan maisemaa ja ympäristöä merkittävällä tavalla. Pidetään tärkeänä, että myös olevat ja säilyvät arvot huomioidaan hyvin ja riittävästi.
- Kaavaselvityksessä alueen maankäytön historia esitelty hyvin.
- Kaavakartalla on osoitettu viisi suojeltavaa rakennuskohdetta tai rakennusryhmää, jotka on osoitettu myös asemakaavoissa suojelumerkinnöin. Merkinnät ovat asianmukaisia.
- Kaavoittamattomien alueiden rakennuskohteita ja niiden mahdollisia arvoja ei ole esitetty aineistossa eikä niitä voida arvioida arvioida aineiston perusteella. Riittävällä tarkkuudella

tulisi selvittää erityisesti myös ne alueet, joita ei tulla myöhemmin asemakaavoittamaan (AOM, M ja A5).

- Rakennusperintökohdetta koskevaan määräykseen tulee lisätä maininta siitä, että suojelukohteessa ja sen pihapiirissä tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että kohteen arvo säilyy. Merkintä voidaan esittää myös aluerajauksena esim. maatilakeskusten, kylämiljöiden tai useamman kiinteistön asutusryhmien kohdalla.
- Meritien merkintä historiallisena tielinjauksena on kannatettava. Määräyksessä suositeltavaa mainita myös, että tien hoitotoimenpiteiden tulee edistää tien historiallisten ja maisemallisten arvojen säilymistä.
- Rakennussuojelua koskeva tarkempi kommentointi on mahdollista vasta, kun inventointiaineisto on päivitetty, täydennetty ja saatavissa.
- Kaavaselostuksessa (s.20) puutteellisia tietoja kiinteistä muinaisjäänneksistä Huhdanmäki ja Rajakallio. Tiedot on esitetty asianmukaisesti selostuksen kappaleessa 7.5 - kaavaselostuksessa olevat tiedot tulee yhdenmukaistaa.
- Kiinteitä muinaisjäänneksiä koskevaa määräystä esitetään täydennettäväksi/muutettavaksi lausujan esiin tuomaan muotoon.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Rakennusperintökohteen merkintään liittyvää määräystä muutettu edellytetyn mukaisesti.
- Meritietä koskevaan historiallisen tielinjauksen merkintään liittyvää määräystä muutettu suositellun mukaisesti.
- Kiinteitä muinaisjäänneksiä koskevaan merkintään liittyvää määräystä muutettu ehdotetun mukaisesti.
- Kiinteitä muinaisjäänneksiä käsittelevää tekstiä ja esitettyjä tietoja yhdenmukaistettu kaavaselostuksessa.
- Kaavaselostuksen kaava-alueen rakennusperintökohteita käsittelevään osuuteen on lisätty päivitettyjä/korjattuja rakennusinventointitietoja taulukko- ja karttamuodossa.

Metsäkeskus

- Virkistysaluevarauksista olisi järkevää poistaa maisematyölupavaatimus.
- Aktiivisessa maa- ja metsätaloustaloudessa olevia kaavassa virkistysalueiksi osoitettuja alueita ehdotetaan osoitettavaksi maa- ja metsätaloustaloudellisesti arvokkaiksi alueiksi.
- Uusia (luonnon)suojelun aluevarauksia ei tulisi esittää ennen maanomistajien osallistamista ja riittävien luontoselvitysten sekä vaikutusten arviointien valmistumista.
- Metsälaki ei ole voimassa suojaviheralueiksi osoitetuilla alueilla. Näin ollen myöskään mainitun lain mukainen metsänuudistamisvelvoite ei koske suojaviheralueiksi osoitettuja alueita. Tämän vuoksi riittävän suojapuuston säilyttäminen alueilla vaikeutuu.
- Maa- ja metsätaloustaloudellisesti arvokkailla alueilla ja virkistysalueilla ei tule esittää alueen erityisominaisuuksia kuvaavia luo-merkintöjä. Mikäli luo-merkintöjä esitetään, tulee niiden metsätaloustaloudelliset vaikutukset arvioida.
- Yleiskaavan vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen tulee arvioida ennen kaavaehdotuksen laatimista.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Maisematyölupavaatimusta ei poisteta virkistysaluevarauksien yhteydestä, sillä luvantarve osaltaan turvaa alueella olevien virkistysarvojen säilymistä.
- Kaavassa virkistysalueiksi osoitettuja alueita ei ole syytä muuttaa maa- ja metsätaloustaloudellisesti arvokkaiksi alueiksi. Suurin osa osayleiskaavassa osoitetuista virkistysalueista on

kunnan omistuksessa, joten virkistysalueeksi osoittamisella ei voi katsoa olevan erityisen merkittäviä haitallisia vaikutuksia maa- tai metsätalouden harjoittamiseen. Lisäksi virkistysalueiksi osoitettuja alueita tarvitaan mm. hulevesien hallintaan.

- Kaikki suojelualuevaraukset perustuvat kaavatyön yhteydessä toteutettuihin luontoselvityksiin. Osallisille on varattu mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta, kuten MRL 62 § edellyttää.
- Riittävän suojapuuston turvaaminen suojaviheralueilla varmistetaan maisemaa muuttavan puunkaadon luvanvaraisuudella MRL 128 §:n mukaisesti.
- Maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla osoitetut luo-merkinnät perustuvat kaavatyön yhteydessä tehtyihin luontoselvityksiin. Viimeisin luontoselvitys, jolla päivitettiin vuosina 2005-2014 tehtyjä luontoselvityksiä, valmistui lokakuussa 2020. MRL 39.2 §:n 8 kohta edellyttää yleiskaavaa laadittaessa ottamaan huomioon luonnonarvojen vaalimisen kaava-alueella. Edelleen on huomattava, että mainitussa lainkohdassa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät. Näin ollen kaavan ei voi katsoa täyttävän MRL 39 §:n mukaisia yleiskaavan sisältövaatimuksia, ellei kaavatyön yhteydessä tehtyjä luontoselvityksiä oteta huomioon asianmukaisella tavalla ja kaavakartalla esitetä luontoselvityksiin perustuvia aluerajauksia tai muita merkintöjä, joiden tarkoitus on turvata luontoarvojen säilyminen.
- Osayleiskaavan vaikutuksia metsätalouden harjoittamiseen on arvioitu kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnissa. Kaava-alueen merkittävimpiä maa- ja metsätalouteen nykytilanteessa käytettäviä alueita pyritään säästämään ja niiden toimintamahdollisuudet myös tulevaisuudessa turvaamaan. Lisäksi on huomattava, että suurin osa kaavassa virkistysalueiksi osoitetuista alueista on kunnan omistuksessa.

Nummelan kilta

- Lausujan mukaan kaavasta ei ole huomautettavaa.
- Erityisesti kaava-alueen eteläosiin sijoittuvan yritysalueen kaavoitusta on syytä kiirehtiä.
- Kevyen liikenteen väylien suunnitteluun ja turvallisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.
- Lausujan mukaan kaavassa tulee varata reilusti ilmaista tai edullista liityntäpysäköintitilaa.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Liityntäliikenteen- ja pysäköinnin järjestelyjä käsitellään osayleiskaavatyön yhteydessä laaditussa liikenneselvityksessä. Tarkemmat liityntäpysäköintiin liittyvät järjestelyt tulee vielä suunnitella asemakaavoituksen yhteydessä. Kaavoituksessa ei voida ottaa kantaa pysäköinnin mahdolliseen maksullisuuteen/maksuttomuuteen.

Osuuskunta Linnanniittu

- Mielipide osayleiskaavasta on kokonaisuudessaan varsin positiivinen. Kaavaratkaisussa on saatu hyvin otettua huomioon alueen monimuotoisuus sekä sovitettua aseman tuomat muutokset ja sen lähialueelle aiheuttamat tiivistämistarpeet.
- Linnanniitun läpi kulkevan pyöräilyn runkoyhteyden yhteyteen ei tulisi toteuttaa läpiajomahdollisuutta moottoriajoneuvoliikenteelle.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Osayleiskaavassa ei osoiteta moottoriajoneuvoliikenteen yhteyttä Ridalinmetsästä Linnanniitun eteläpuolelle ja edelleen Pillistöntielle ulottuvan pyöräliikenteen runkoyhteyden yhteyteen.

Pro Huhmari ry

- Asukasmäärän lisääntyminen ja merkittävien uusien työpaikka-alueiden rakentaminen tulee huomattavasti lisäämään liikennemääriä Mt 110 osalta. Tämä aiheuttaa liikenneturvallisuuden vaarantumisen kaava-alueella.
- Mt 110 liikenne tulee lisääntymään kaavassa osoitettujen työpaikka-alueiden ja uusien asuinalueiden rakentumisen seurauksena. Tästä syystä suunnittelussa priorisoida ja painottaa kevyen liikenteen yhteyksien rakentamista välillä Vt 2 - Höytiönnummi - Nummela.
- Liikennemäärien lisääntymisen vuoksi vaaditaan myös uusia liikennejärjestelyjä Vt 2 ja Mt 110 risteysalueelle. Muutoin liikenteen sujuvuus vaarantuu.
- Kaavassa tulisi ottaa esille myös muiden liittymien uudelleen avaaminen Vt 2:lle. Näillä toimilla edistettäisiin liikenteen sujuvuutta ja parannettaisiin liikenneturvallisuutta.
- Uudesta ratalinjauksesta aiheutuvia melu- ja värinävaikutuksia ei ole korostettu tarpeeksi.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Liikenneturvallisuusnäkökohdat on otettu huomioon osayleiskaavatyön yhteydessä laaditussa liikenneselvityksessä.
- Kevyen liikenteen yhteyksien toteuttamisvaihtoehtoja on tutkittu osayleiskaavatyön yhteydessä laaditussa liikenneselvityksessä. Liikenneselvityksen vuoden 2050 tavoitetilanteen pyöräliikennettä koskevassa liikenneverkkokaaviossa Vt 2:n suunnasta osoitetaan Mt 110 linjausta noudatteleva kävely- ja pyöräliikenteen seutureitti uudelle asemalle. Uudelta asemalta osoitetaan useita kevyen liikenteen reittejä Nummelan keskustan suuntaan.
- Osayleiskaavatyön yhteydessä laaditussa liikenneselvityksessä on laadittu myös liikenne-ennuste. Liikenne-ennusteen mukaisilla liikennemäärillä liikenteen sujuvuus säilyy hyvänä eikä katuverkkoon synny liikenteellisiä välityskyongelmia. Osayleiskaava-alueelle laaditun suunnitelman mukainen ajoneuvoliikenteen katuverkko riittää palvelemaan suunnitellun maankäytön liikenneyhteyksiä eri suuntiin hyvällä tasolla.
- Tämän kaavatyön yhteydessä uusien liittymien osoittaminen Vt 2:lle ei ole mahdollista. Kaavaratkaisu on merkittävältä osin joukkoliikenteeseen sekä kävelyyn ja pyöräilyyn tukeutuva, joten uusien ajoneuvoliikenteelle tarkoitettujen moottoriteliittymien osoittaminen kaava-alueelle ei edistä kaavan tavoitteiden toteutumista. Lisäksi maantieliikenteen turvallisuudesta ja sujuvuudesta vastaavat viranomaistahot eivät pidä uusien eritasoliittymien osoittamista kaava-aluetta sivuaville moottoriteille mahdollisena.
- Selostuksen ihmisten elinoloihin ja asumiseen kohdistuvia vaikutuksia käsittelevään kappaleeseen on lisätty uudesta ratalinjauksesta aiheutuvien melu- ja värinävaikutusten arviointia. Kappaleessa esitetty perustuu ESA-radan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa esitettyyn melu- ja värinävaikutusten arviointiin. Kaavamääräyksiin on lisäksi lisätty melun ja värinän huomioon ottamiseen velvoittavat yleismääräykset.

Uudenmaan ELY-keskus

- Kaavaselostuksen vaikutusten arviointia käsittelevästä osuudesta ei käy ilmi, miten kaavaratkaisu toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Aineistoa syytä täydentää tältä osin.

- Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osalle Etelä-Nummelan alueesta on osoitettu taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden reservialueita. Kaavamerkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan alueiden toteuttaminen on ajoitettava pääsääntöisesti maakuntakaavan suunnittelukauden loppupuolelle.
- Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan (Uusimaa 2050) selostuksen mukaan uusien raideliikenteeseen tukeutuvien taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden toteutus tulee ajankohtaiseksi vasta sitten, kun nykyisen rakenteen tehostamisen lisäksi alue- ja yhdyskuntarakenteen laajentamiselle uusille alueille on todelliset edellytykset ja tarve.
- Vihdin strategisen yleiskaavan (VISY) kaavaote on syytä lisätä kaavaselostukseen.
- ESA-radan ja Etelä-Nummelan osayleiskaavan aikataulujen suhteesta todetaan, että ELY-keskus katsoo maakuntakaavan olevan ratalain 10 §:ssä tarkoitettu oikeusvaikutteinen kaava. Näin ollen osayleiskaava ei olisi sidottu ESA-radan yleissuunnitelman hyväksymisen aikatauluun, sillä sekä voimassa oleva että uusi maakuntakaava voivat toimia perustana yleissuunnitelman hyväksymiselle.
- Väestön kasvutavoitetta pidetään suurena. Osayleiskaavan asukastavoitetta olisi hyvä suhteuttaa Uudenmaan odotettuun väestönkasvuun ja tämän pohjalta arvioida osayleiskaavan tavoitteiden toteutumisen realistisuutta. Kunnan olisi syytä arvioida omaa sisäistä väestökehitystä ja väestön sijoittumista. Lisäksi kaavan vaikutusten arviointia olisi syytä tarkentaa siltä osin, miten suuri osuus väestöstä ja asuntotuotannosta sijoittuu kestävästi.
- Alueen toteuttamisen kytköstä ESA-radan ja aseman toteutukseen pidetään hyvänä. Ajoitusmääräystä olisi kuitenkin syytä terävöittää siltä osin, että tarkoitetaanko määräyksellä mahdollisuutta aloittaa alueen asemakaavoitus vai rakentaminen.
- Kaavaan on syytä lisätä alueiden toteuttamisen vaiheistusta koskevat määräykset.
- Jatkotyöstämisessä tulisi tarkastella asemanseudun ulkopuolisen väestön sijoittumista siten, että kaava mahdollistaa riittävän tehokkaan ja tiiviin yhdyskuntarakenteen muodostumisen ja estää väestön hajautumista.
- Maantien 110 eteläpuolisten alueiden osalta tuodaan esiin, että voimassa olevan maakuntakaavan taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden reservialueen suunnittelumääräyksen mukaan alueen toteuttaminen on ajoitettava pääsääntöisesti maakuntakaavan suunnittelukauden loppupuolelle. Lisäksi tuodaan esiin tarve määrittää alueen toteuttamisen tarkoituksenmukainen ajoitus suhteessa kunnan muihin käytettävissä oleviin työpaikkatoimintojen alueisiin. Jatkotyössä tulisi tarkentaa alueiden toteuttamisen edellytyksiä ja ajoitusta.
- Maantien 110 eteläpuolisilla asumisen alueilla asutuksen läheisyyteen on osoitettu sellaista toimintaa, joka ei voi sijoittua asutuksen läheisyyteen. Yleiskaavassa ei ole edellytyksiä osoittaa uutta asumista valtatie 1 ja maantien 110 väliselle työpaikka-alueelle.
- TP-alueiden kaavamääräyksessä mainitaan liikennehakuiset toiminnot. Kaavamääräystä on tarkennettava sen osalta, mitä toimintoja alueelle sallitaan.
- Kaava-alueen eteläosiin sijoittuvien T- ja TP-alueiden toteuttamiseen liittyvien louhinta- ja maanrakennustöiden laajuuden on lausujan mukaan syytä käydä tarkemmin ilmi kaavaselostuksesta. Lisäksi alueiden toteuttamiskelpoisuutta tulee arvioida sekä antaa riittävät asemakaavoitusta ohjaavat kaavamääräykset.
- Osayleiskaavan liikenteelliset selvitykset tulee päivittää ja yhdistää liikennejärjestelmätasoiseksi selvitykseksi, jonka perusteella on varmistettava osayleiskaavan toteutumisen vaikutukset liikenneverkon toimivuuteen.
- Laadittava liikenteellinen selvitys tulee yhteensovittaa valtatie 1 liikennekäytävällä laadittaviin liikenteellisiin selvityksiin ja -ennusteisiin.

- Liikenne-ennusteissa tulee huomioida asuinalueiden liikenteen lisäksi myös alueen tuottama muu liikenne kulkumuodoittain eroteltuna.
- Jatkosuunnittelussa tulee laatia tarkennettu kaavio kaikista alueen vaiheittain toteuttamisen edellyttämistä liikennejärjestelyistä riskianalyseineen ja kaavataloustarkasteluineen. Lisäksi osayleiskaavaan tulee tehdä ajoitusmääräys koskien kaikkia liikennesuunnitelmassa esitettyjä liikennejärjestelyjen kehittämistoimenpiteitä.
- Kaavataloustarkastelun tulisi sisältää liikennejärjestelyjen ja muun infrastruktuurin osalta toteuttamiskelpoinen vaiheittain rakentamisen suunnitelma.
- Tie- ja katuverkkoa tulee täydentää osoittamalla puuttuvat voimassa olevien asemakaavojen katu yhteydet kevytliikennereitteineen kuten jo asemakaavoitettujen A-5 -alueiden liikenne yhteydet.
- Maantien 110 osalta kaavamerkintä tulee korjata Uudenmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaiseksi: "Seudullisesti merkittävä maantie".
- Maanteiden vaikutusalueilla olevia kevyen liikenteen yhteyksiä ei tulisi toteuttaa maantiet ylittävien tasojärjestelyin.
- Uuden eritasoliittymän toteuttaminen Vt 1:lle ei ole mahdollista, koska se vaarantaisi liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden. Lisäksi tuodaan esiin, että uusi pääosin paikallista liikennettä palveleva eritasoliittymä ei voi olla lähtökohtana alueen kytkemisessä nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen ja liikennejärjestelmään.
- Osayleiskaavan selostukseen tulisi liittää selvitys, jossa tuodaan esiin joukkoliikenteen nykytilanne reitteineen ja toteuttamisvastuineen sekä tulevaisuuden liikennetarpeet alueen eri toteuttamisvaiheissa.
- Osayleiskaavan jatkotyössä tulisi määritellä ja suunnitella joukkoliikenteen toimintaperiaatteet osayleiskaavan eri toteutumisvaiheissa ottamalla huomioon ESA-radan eri kauko- ja lähiliikennevaihtoehdot.
- Kaavakarttaan ja selostukseen tulee tarkentaa, minkälaisia ratkaisuja kullekin kävelyn ja pyöräilyn yhteydelle on suunniteltu.
- Lausujan mukaan kävelyn ja pyöräilyn yhteyksille tulisi laatia hierarkia ja toteuttamisjärjestys, joka on sidottu eri toteuttamisvaiheisiin.
- Asemanseudun liityntäpysäköinti tulisi integroida rakenteellisesti ja toiminnallisesti alueelle sijoittuvaan rakennuskantaan.
- Liikenneselvitykseen tehtävien päivitysten yhteydessä tulee selvittää ja varmistaa tavara- ja huoltoliikenteen reitit sekä tarkastella tie- ja katu järjestelyjen riittävyttä. Lisäksi huoltoliikenteen reittien osalta voidaan varautua siihen, että ne eivät kohtaisi kävelijöiden ja pyöräilijöiden kanssa. Osayleiskaavassa tulisi myös suunnitella jätehuollon järjestämistapa ja sen liikennejärjestelyt sekä muut infrastruktuurihankkeet.
- Lähtökohtana osayleiskaavan liikenneturvallisuuden arviointiin ja sen kehittämiseen tulee olla yhteenveto liikenneturvallisuuden nykytila-analyysistä. Lisäksi liikenneturvallisuustoimien yhtymäkohdat tulisi selvittää ja sovittaa osayleiskaavan muihin tavoitteisiin ja toimintojen sijoitteluihin.
- Kouluja, päivittäispalveluita tai hoitolaitoksia ei tulisi sijoittaa vilkasliikenteisten väylien varsille siten, että kulkureiteille syntyy vaarallisia risteyskohtia.
- Osayleiskaavasta on syytä tehdä erillinen ilmastovaikutusten arviointi, jossa käsitellään mm. liikenteen merkitystä päästölähteenä sekä muita merkittäviä osayleiskaava-alueeseen liittyviä ilmastonäkökohtia.
- Huomautetaan, että ilmastovaikutusten kokonaisuus tulisi sisällyttää kaavaselostukseen ja ilmastovaikutusten arvioinnin taustalla olevat selvitykset tulisi liittää osaksi kaava-aineistoa.

Lisäksi ilmastovaikutusten arvioinnin tulokset tulisi huomioida tarvittavilta osin kaavaratkaisussa ja -määräyksissä.

- Osayleiskaavan selostus ja merkinnät sisältävät ilmastomuutokseen sopeutumista tukevia toimenpiteitä (esim. hulevesien hallinta ja viherkerroinmenetelmä). Näitä sopeutumisen ja varautumisen kysymyksiä ja näkökulmia tulisi käsitellä myös kaavaselostuksessa.
- Kaupan osalta todetaan yleisesti, että Nummelan säilyttäminen kaupallisten palveluiden pääkeskuksena on oikea linjaus. Tämän johdosta kaupan kerrosalan C ja C-2-alueilla tulee perustua lähialueen asukasmäärään. Tämä on huomioitava myös kaavamääräyksissä.
- KM-alueen profilointi on syytä tehdä huolella ja profiloinnin tulos on myös tuotava esiin kaavamääräyksissä.
- Kaavaselostuksessa olevaa (s.43) TIVA-kaupan määritelmää tulee tarkentaa poistamalla suuret erikoistavarakaupan yksiköt kuten outlet -ja urheiluvälinekauppa luettelosta.
- Maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimus koskien joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä saavutettavuutta tarkoittaa konkreettisia mahdollisuuksia, ei pelkkiä katuja ja pysäkkejä.
- T-alueelle mahdollisesti sijoitettavien myymälätilojen aiheuttamia vaikutuksia esim. liikenteen osalta tulisi avata tarkemmin selostuksessa. Lisäksi myymälätilojen salliminen vaikkakin vain paikallisina edellyttää perusteluja.
- Luonnon- ja kulttuuriympäristön osalta kaavaselostuksessa (s.51) on väärä pykäläviittaus MRL 54 §:ään. Pykäläviittauksen tulisi olla MRL 39 §.
- Rakennetun ympäristön kohteita koskevan suojelumääräyksen katsotaan olevan kaavan yleispiirteisyys huomioiden asianmukainen.
- Maiseman ja rakennetun ympäristön suojelua on mahdollista vielä tarkentaa. Myös rakentamisen sovittamista maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön on mahdollista tarkentaa.
- Liito-oravan kulkuyhteydet kaava-alueen lävitse tulee turvata riittävin aluevarauksin ja kaavamääräyksin. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää liito-oravan kulkuyhteyteen kaava-alueen itäosan SL-alueelta laajan teollisuus- ja työpaikka-alueen länsipuolelle.
- Ratalinjalle asemanseudun länsipuolelle on osoitettu s-merkinnällä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, josta ei ole haettu LSL 49 § mukaista poikkeusta ELY-keskukselta. Asia on vielä syytä varmistaa radan suunnittelusta vastaavan Väyläviraston kanssa.
- Uutta asutusta ei tulisi osoittaa mahdollisille tai olemassa oleville meluvyöhykkeille ilman riittävää meluntorjuntaa. Lisäksi tulisi varmistaa asukkaiden pääsy vähämeluisille virkistysalueille.
- Melu ja ääniä tunnistettu kaava-alueen merkittävimmiksi ympäristöhäiriöiksi mutta niihin liittyviä kaavamääräyksiä ei ole annettu. Tulisi antaa yleismääräys, jossa tulee ottaa huomioon melun ohjearvot sekä raideliikenteestä aiheutuvan melun enimmäistasot.
- Kaavan toteuttamisen edellyttämät vesihuoltoratkaisut tulee olla tiedossa ennen kaavan hyväksymistä, jotta MRL 39 §:n mukainen sisältövaatimus vesihuollon järjestämisestä täyttyy.
- Ehdotetaan muutoksia kahden selostuksessa olevan vesihuoltoa koskevan kirjauksen kirjoitusasuun.
- Kaikkia kaavassa osoitettuja kohteita, joissa on maaperän puhdistustarve, ei ole mukana MATTI-kohteissa. Selostuksesta ei käy ilmi, mihin näiden kohteiden osoittaminen kaavassa perustuu. Tiedot on syytä tarkistaa ja kaava-asiakirjojen kirjatukset tarvittaessa päivittää.
- Kaavamääräyksen merkinnän otsakkeen "Maaperän puhdistustarve" ei katsota vastaavan määräyksen sisältöä. Ehdotetaan muutettavaksi muotoon "Maaperän tilan selvitystarve".

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Kaavaselostuksen kaavan vaikutusten arviointia käsitteleviä osuuksia on päivitetty ja täydennetty vastaamaan paremmin valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamiseen.
- Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa Etelä-Nummelan alueelle osoitettu taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden reservialueita kuvaava kehittämisperiaatemerkinä on otettu huomioon kaavan valmistelussa. Kyseiseen kaavamerkinään liittyvään määräykseen sisältyy myös osuus, jonka mukaan kunta määrittelee alueen toteuttamisen tarkoituksenmukaisen ajoituksen suhteessa kyseisen taajaman tai kunnan osa-alueen muihin käytettävissä oleviin taajamatoimintojen alueisiin ja työpaikkojen osalta suhteessa kunnan muihin käytettävissä oleviin työpaikkatoimintojen alueisiin. Kaavaselostuksen kaavaratkaisun tavoitteita ja perustelua käsittelevään osuuteen on lisätty osuuksia, joissa käsitellään muun muassa Nummelan taajaman tiivistämismahdollisuuksia ja kunnan työpaikka-alueiden tilannetta yleisesti. Kaavaselostuksessa todetun mukaisesti Etelä-Nummela on Nummelan taajaman luonnollinen kasvusuunta ja alue tarjoaa myös logistisesti erityisen hyvän sijainnin suunniteltuja työpaikka-alueita ajatellen. Edelleen kaavaselostuksessa todetun mukaisesti kaavaratkaisussa on turvauduttu myös Uudenmaan liiton tutkimiin metropolialueen kestävän aluerakenteen (METKA) periaatteisiin, joiden mukaan kasvu täytyy toteuttaa mahdollisimman pitkään nykyrakenteessa, ja uudet kasvualueet tulee sijoittaa lähelle nykyrakennetta hyvän joukkoliikenteen ulottuville. Kaavaratkaisun voi katsoa noudattelevan periaatteita myös sen osalta, että METKA-mallissa on todettu, että raideliikenteeseen tukeutuvilla yhdyskunnilla saavutetaan kestävin aluerakenne. Etelä-Nummelan osayleiskaavan Höytiönnummelle sijoittuvan tulevan asemanseudun ympäristön toteuttaminen on sidottu ESA-radon ja Vihti-Nummelan aseman sitovaan toteuttamispäätökseen, joten kaavaratkaisun voi katsoa olevan suurelta osin hyvin vahvasti raideliikenteeseen tukeutuva ja edellä mainittujen periaatteiden mukainen.
- Kaavaratkaisu on Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan mukainen uusien raideliikenteeseen tukeutuvien taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden osalta. Vaihemaakuntakaavaan liittyvässä selostuksessa todetaan uusista raideliikenteeseen tukeutuvista taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeistä muun ohella, että muut uudet asemanseudut (Höytiönnummi mukaan lukien) muodostavat olevalle maakunnallisesti merkittävälle taajama-alueelle luontevan, edullisen ja tarkoituksenmukaisen täydentymisvyöhykkeen joko nykyiseen rakenteeseen ja infraan suoraan linkittyen tai parhaana kehitymissuuntana olevalle rakenteelle. Näiden alueiden katsotaan lisäksi sijaitsevan olevan yhdyskuntarakenteen reunalla tai sisällä, jolloin alueet voidaan helposti sitoa olevaan rakenteeseen ja joukkoliikenneverkkoon. Sen lisäksi, että jo vaihemaakuntakaavaan liittyvässä selostuksessa todetaan, että myös Höytiönnummi on katsottava alueeksi, joka tarjoaa olevalle taajama-alueelle soveltuvan laajentumisvyöhykkeen, tulee alue- ja yhdyskuntarakenteen laajentamiselle uusille alueille olemaan tarvetta. Nummelan nykyinen taajama-alue on kaavaselostuksen kaavaratkaisun perustelua kuvaavassa osassa esiin tuodun mukaisesti suhteellisen valmiiksi rakentunutta ja tiivistä taajamaa, jolloin kaavaratkaisussa osoitetun mukainen uusi maankäyttö ja rakentaminen edellyttää siirtymistä nykyisen Nummelan taajaman eteläpuoliselle alueelle.
- Vihdin strategisen yleiskaavan kaavaote on lisätty kaavaselostukseen.
- Kaavaselostukseen tarkennettu osayleiskaavan ja ratalain 10 §:n asettamien edellytysten suhdetta.

- Osayleiskaavan väestön kasvutavoitetta on laskettu kaavatyön edetessä. Väestön kasvun sijoittaminen kunnan sisäisesti juuri Etelä-Nummelen alueelle on jo strategisessa yleiskaavassa (VISY) määritelty linjanveto, sillä VISY:ssä taajamaväestön kasvusta suuri osa suuntautuu uudelle Etelä-Nummelen alueelle tulevan rautatieyhteyden vaikutuspiiriin. Kaavatyötä tukemaan on laadittu ilmastovaikutusten selvitys, jossa otetaan kantaa muun muassa siihen, minkälaisia ilmastovaikutuksia muuttuvalla maankäytöllä, uuden maankäytön aiheuttamalla liikennemäärän kasvulla ja uusille alueille sijoittuvien rakennusten rakentamisella on.
- Kaavan yleismääräyksiin on lisätty ajoitusmääräykset/alueiden toteuttamisen vaiheistus, joista käy ilmi missä järjestyksessä alueet asemakaavoitetaan ja toteutetaan. Lisäksi vaiheistuksesta käy ilmi alueiden toteutuksen yhteydessä toteutettavat liikennejärjestelyt.
- Asemanseudun rooli tiiviinä keskuksena korostuu entisestään, kun osa aiemmin osayleiskaavassa osoitetuista A5-alueista on muutettu MTH-alueiksi, joiden on tarkoitus toimia reservialueina, jotka eivät kasva kaavan tavoitevuoteen 2050 mennessä. Näin ollen kaavan painopiste on muuttunut entistä enemmän tiivistä asemanseutua alueen ytimenä korostavaksi ja näin ollen myös maakuntakaavan tiivistettävän alueen merkintä tulee selkeämmin huomioiduksi.
- Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osalle työpaikka-alueista, kuten osayleiskaava-alueen eteläosiin sijoittuvat työpaikka-alueet, on osoitettu reservialueen kehittämisperiaatemarkintä. Vaihemaakuntakaavaan liittyvän selostuksen mukaan alueiden toteuttaminen ajoittuu pääasiassa suunnittelukauden loppupuolelle, mutta toteuttamisen tarkoituksenmukaisuus arvioidaan suhteessa kunnan olemassa olevaan työpaikka-alueiden tarjontaan. Edelleen vaihemaakuntakaavan selostuksessa todetaan, että reservialueiden käyttöön ottoon vaikuttavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi kunnan maapolitiikasta tai maanomistuksesta johtuvat syyt, kuntaan sijoittuvan yritystoiminnan laatu tai vaihtoehtoisten työpaikka-alueiden sijainti suhteessa pohjavesialueisiin. Kaavaselostuksessa tuodaan esiin perusteluita alueiden käyttöönotolle. Perusteluina nousevat esiin kunnan tarpeet työpaikkaomavaraisuuden kasvattamiseen sekä olemassa olevien työpaikka-alueiden heikot laajentamismahdollisuudet erityisesti pohjavesialueiden vuoksi. Kaikilla nykyisillä työpaikka-alueiden kokonaisuuksilla käytettävissä oleva tonttivaranto on vähäistä. Kunnassa on jo pitkään ollut puutetta uusista, hyvistä, monipuolisista ja myös aiempaa laajemmista yritystonteista. Hyvä liikenteellinen sijainti, jota ESA-radan toteutus entisestäänkin korostaa, puoltaa myös st 110:n eteläpuolisten työpaikka-alueiden käyttöönottoa.
- Mt 110 eteläpuolelle osoitetuilla asumiseen tarkoitetuilla alueilla on olemassa olevaa asumista, joka on otettava huomioon kaavaratkaisussa. Kyseisillä asumiseen tarkoitetuilla alueilla on kuitenkin tarkoitus vain todeta nykytilanne, eikä osoittaa uutta asumista alueelle.
- T-alueen kaavamääräystä on tarkennettu poistamalla määräyksestä maininta liikennehakuisista. Kaavamääräykseen on myös lisätty maininta pääkäyttötarkoitukseen liittyvien myymälätilojen osuudesta, joka on sidottu prosenttiosuuteen kulloinkin toteutettavasta kerrosalasta. Lisäksi T-alueelle sijoittuvia toimintoja ohjataan kaavan yleismääräyksissä osoitetuilla kaupan seudullisuutta käsittelevillä määräyksillä.
- Etelä-Nummelen yritysalueen asemakaava, jonka alueelle myös Mt 110 ja Vt 1 väliin sijoittuvat T- ja TP-alueet sijoittuvat, on parhaillaan kaavaehdotusvaiheessa. Asemakaavan valmistelun yhteydessä on laadittu Etelä-Nummelen yritysalueen asemakaava-aluetta koskeva louhinnan yleissuunnitelma, hulevesiselvitys ja -suunnitelma sekä vaikutusten arviointi. Louhinnan osalta mainitussa suunnitelmassa sekä vaikutusten arvioinnissa on käsitelty louhinnan yleiset periaatteet, louhinnan vaiheistus ja toiminnan eteneminen,

toiminnan kesto, murskaus ja varastointi sekä louhinnan lupa-asiat. Louhinta- ja maanrakennustöiden laajuutta käsitellään siis tarkemmin jo meneillään olevassa asemakaavoituksessa.

- Osayleiskaavan liikenteelliset selvitykset on päivitetty ja yhdistetty.
- Liikenneselvityksen päivistytyössä on otettu huomioon muut ajankohtaiset ja tekeillä olevat liikenteelliset selvitykset, joilla voi katsoa olevan vaikutusta osayleiskaavatyön yhteydessä tehtävään/päivitettävään liikenneselvitykseen.
- Päivitetyssä liikenneselvityksessä on tarkasteltu alueen liikenteellistä kytkeytymistä ympäröivään päätieverkkoon ja Nummelan taajamaan eri kulkumuotojen osalta.
- Osayleiskaavatyön yhteydessä laadittuun päivitettyyn liikenneselvitykseen sisältyy erilliset liikenneverkkokaaviot ajoneuvoliikenteelle, joukkoliikenteelle sekä kävelylle ja pyöräilylle. Kaavataloudelliset tarkastelut tehtiin omana selvityksenä, johon sisältyi mm. Liikenneinfran rakentamisesta aiheutuvien kustannusten arviointi. Kaavan yleismääräyksiin on lisätty alueiden toteuttamisen vaiheistusta kuvaavat yleismääräykset, joihin sisältyy myös alueiden toteutuksen yhteydessä toteutettavat liikennejärjestelyt.
- Liikenneselvityksessä on laadittu liikenneverkkokaaviot ajoneuvoliikenteelle, joukkoliikenteelle sekä kävelylle ja pyöräilyllä. Jokaisen osalta esitetään kolme vaihetta: nykytilanne, välivaihe sekä tavoitetilanne. Nykytilannetta kuvaavassa ajoneuvoliikenteen liikenneverkkokaaviossa on esitetty jo asemakaavoitettujen alueiden pääväylät. Kaavioiden esitystapa on suhteutettu osayleiskaavatasolla vaadittuun esitystavan tarkkuuteen.
- Maantien 110 kaavamerkintä ja -määräys korjattu.
- Tarve toteuttaa ali- tai ylikulkuja maanteiden ja kevyen liikenteen risteyskohtiin on otettu huomioon liikenneselvityksessä ja erityisesti liikenneselvityksen liikenneverkkokaavioissa, joissa osoitettu alikulkuja yleispiirteisellä tarkkuudella. Ratkaisut tulevat tarkentumaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.
- Osayleiskaavassa ei osoiteta uutta eritasoliittymää Vt 1:lle.
- Selostukseen on lisätty kuvauksia suunnitelluista liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteistä, jotka perustuvat kaavatyön yhteydessä laadittuun liikenneselvityksen. Suunnitellut yhteydet ilmenevät tarkemmin liikennesuunnitelmaan kuuluvista liikenneverkkokaavioista, joihin kaavakartalla osoitetut liikenteelliset ratkaisut perustuvat.
- ESA-radan eri kauko- ja lähiliikennevaihtoehdot on otettu huomioon ja niiden aiheuttamia vaikutuksia on avattu laaditussa liikenneselvityksessä.
- Kävelyn ja pyöräilyn yhteyksille on laadittu yleispiirteinen toteuttamisjärjestys sekä hierarkia. Nämä ilmenevät kaavakartalta ja -määräyksistä sekä liikenneselvitykseen kuuluvista liikenneverkkokaavioista.
- Asemanseudun pysäköinnin toteuttaminen on otettu huomioon kaavamääräyksissä. C-, C2 ja C3-alueilla pysäköinti tai pysäköintiratkaisuihin kohdistuvat muutokset tai uudistukset tulee toteuttaa rakenteellisenä. Asemanseudun läheisyyteen sijoittuvalla tiiviillä asuinalueella (A) pysäköinnissä tulee pyrkiä rakenteellisiin ratkaisuihin.
- Tavara- ja huoltoliikenteen reittien järjestämistä on käsitelty liikenneselvityksessä. Lähtökohtaisesti näiden katsotaan tulevan tarkemmin selvitettäväksi asemakaavoituksen yhteydessä, jolloin tulee selvittää ja varmistaa tavara- ja huoltoliikenteen reitit sekä tarkastella tie- ja katujärjestelyjen riittävyys.
- Liikenneturvallisnäkökohdat on otettu huomioon liikenneselvityksessä, jossa tuodaan esiin mm. turvallisuusnäkökohtia kevyen liikenteen reittien suunnittelussa ja eritasoratkaisujen tarvetta kevyen liikenteen ja ajoneuvoliikenteen risteyskohdissa. Liikenneturvallisuusnäkökohdat on lisäksi otettu huomioon kaavamääräyksissä, joissa

suunnitellun baanayhteyden osalta edellytetään, että risteämiset pääväylien kanssa toteutetaan eritasoisina.

- Koulujen, päivittäispalveluiden ja hoitolaitosten osalta on myös otettava huomioon liikenneturvallisuusnäkökohdat, joiden osalta ratkaisut tulevat tarkentumaan asemakaavoituksessa.
- Osayleiskaavatyötä tukemaan on tehty ilmastovaikutusten arviointi, joka valmistui luonnosvaiheen nähtävilläoloajan jälkeen. Ilmastovaikutusten arvioinnin keskeisiä tuloksia on sisällytetty kaavaselostukseen.
- Sekä hulevesien hallintaa että viherkerroinmenetelmän käyttöä on käsitelty kaavaselostuksessa.
- Kaavan yleismääräyksiin on lisätty kaupan seudullisuuden rajat mm. C- ja C2-alueiden osalta. Kaavatyön yhteydessä on myös teetetty kaupan selvitys, jossa keskeisenä lähtökohtana on se, että nykyinen Nummelan keskusta säilyy jatkossakin kaupallisten palveluiden pääkeskuksena.
- Huhmarin kaupallisen alueen (KM-alue) profilointi on tarkentunut kaavan luonnosvaiheen nähtävilläoloajan jälkeen valmistuneen kaupallisen selvityksen myötä. Kaupallisessa selvityksessä osayleiskaavassa osoitettu KM-alue profiloidaan vahvasti tilaa vaativan kaupan alueeksi. Lisäksi kaupallisessa selvityksessä tuodaan esiin keskeisiä huomioita ja tavoitteita, jotka on syytä ottaa huomioon KM-alueen jatkosuunnittelussa.
- Selostuksen sivulla 43 oleva TIVA-kaupan määritelmä on tarkennettu YM:n paljon tilaa vaativan erikoistavaran kaupan tulkinnasta antaman suosituksen mukaiseksi.
- Osayleiskaavassa osoitetuilla joukkoliikenne- ja kevyen liikenteen reiteillä mahdollistetaan alueiden saavutettavuus kyseisillä kulkumuodoilla. Osayleiskaavassa ei voida antaa sitovia määräyksiä siitä, miten joukkoliikenne on käytännössä järjestettävä. Lisäksi on katsottava, että esim. Yksityiskohtaisempi linjastosuunnittelu joukkoliikenteen osalta on syytä tehdä vasta osana tarkempaa suunnittelua.
- Osayleiskaava-alueen eteläosiin osoitetun laajan T-alueen liikennevaikutuksia on arvioitu liikenneselvityksessä. T-alue on ollut myös mukana liikenneselvityksessä laaditussa liikenneennusteessa ja alueelle sijoittuvien liiketilojen osuus on otettu huomioon arvioitaessa alueen liikennetuotosta. Liikenne-ennusteen mukaisilla liikennemäärillä liikenteen sujuvuus säilyy hyvänä eikä katuverkkoon synny liikenteellisiä välityskyongelmia. Edelleen liikenneennusteen perusteella todettiin, että osayleiskaava-alueelle laaditun suunnitelman mukainen ajoneuvoliikenteen katuverkko riittää palvelemaan suunnitellun maankäytön liikenneyhteyksiä eri suuntiin hyvällä tasolla.
- Kaavaselostuksessa sivulla 51 oleva pykäläviittaus korjattu.
- Liito-oravan kulkuyhteyksien osalta tärkeimmät kulkuyhteydet toteutuvat viheralueiden, maa- ja metsätalousalueiden sekä MTH-alueiden kautta. Kaavamääräyksiin on lisäksi lisätty yleismääräys ekologisten yhteyksien toteutumisesta jatkosuunnittelussa sekä varmistettu kulkuyhteydet erityisesti itäosan SL-alueelta lisäämällä edellytys KM-alueen kaavamääräykseen.
- Kaavatyön yhteydessä teetetut luontoselvitykset on toimitettu Väylävirastolle, joka voi hyödyntää näitä aineistoja ratalinjausta suunnitellessaan.
- Kaavamääräyksiin on lisätty yleismääräykset melun, tärinän ja runkomelun huomioon ottamisesta. Lisäksi kaavakartalle on lisätty osayleiskaava-aluetta sivuavien maanteiden meluvyöhykkeet sekä uuden ratalinjauksen meluvyöhykkeet. Osayleiskaava-alueiden virkistys (V) ja maa- ja metsätalousvaltaiset (M) alueet muodostavat uudesta rakentamisesta vapaiden alueiden verkoston, joka takaa alueen asukkaille hyvät mahdollisuudet päästä myös vähämeluisille virkistysalueille.

- Kaavaselostuksen vaikutuksia yhdyskuntateknisiin verkostoihin arvioivaan kappaleeseen on päivitetty viimeisimmät tiedot vesihuollon järjestämisvaihtoehdoista. Selostuksessa todetun mukaisesti käytettävää vesihuollon ratkaisua ei ole vielä valittu, mutta asia ratkaistaan vuoden 2021 aikana, ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä.
- Selostuksessa olevien vesihuoltoa koskevien kirjausten kirjoitusasu muutettu ehdotetun mukaisesti.
- Kaavakartalla osoitetuista viidestä kohteesta, joihin on osoitettu maaperän tilan selvitystarve, kolme pohjautuu MATTI-kohteisiin. Kahden muun osalta maaperän tilan selvitystarve perustuu alueilla aiemmin harjoitetun toiminnan mahdollisesti aiheuttamiin vaikutuksiin maaperän tilassa. Kaikki viisi kohdetta ja se, mihin maaperän tilan selvitystarve perustuu kunkin kohteen osalta, on esitetty kaavaselostuksen saastuneita maita käsittelevässä kappaleessa.
- Kaavamerkintä "Maaperän puhdistustarve" on muutettu ehdotetusti muotoon "Maaperän tilan selvitystarve".

Uudenmaan liitto

- Väestön kasvutavoitetta pidetään suurena.
- Kaava-alueelle osoitetut pientaloalueet eivät edistä yhdyskuntarakenteen kehittymistä muuta aluetta tehokkaampana ja myös joukkoliikenteen toteuttaminen voi olla taloudellisesti haastavaa. Jatkotyössä voimassa olevan maakuntakaavan tiivistettävän alueen merkintä tulee ottaa paremmin huomioon.
- TP-alueiden kaavamääräyksessä viitattu MRL 114 § on kumottu. Vähittäiskauppaa koskevat säännökset nykyään MRL 9a luvussa.
- Kaavamääräyksissä tulisi osoittaa vähittäiskaupan seudullisuuden koon alarajat.
- T- ja TP-alueiden kaavamääräyksistä ei käy ilmi alueille tarkoitetun kaupan laatu ja määrä.
- Kaava-alueen eteläosiin osoitetuille työpaikka-alueille voidaan osoittaa tilaa vaativaa kauppaa. Näillä alueilla seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on maakuntakaavan työpaikka-alueita koskevan suunnittelumääräyksen mukaan 10 000 k-m². Suunnittelumääräys koskee osayleiskaavan työpaikka-alueita sekä tuotantotoiminnan ja varastoinnin aluetta.
- Jatkosuunnittelussa kaupan seudullisuuden koon alarajat, kaupan laatu ja määrä tulee ottaa paremmin huomioon tarvittavilta osiltaan kaavan määräyksissä.
- Osayleiskaavassa ei ole riittävästi huomioitu T-alueille sijoittuvien toimintojen ympäristöhäiriöiden vaikutuksia ja niiden torjuntamahdollisuuksia.
- Mt 110 eteläpuolisella TP-alueella on voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu reservialueen kehittämisperiaatemarkintä, jolloin alueen toteuttaminen on ajoitettava pääsääntöisesti voimassa olevan maakuntakaavan suunnittelukauden loppupuolelle. Toteutuksen ajoitus tulisi myös suhteuttaa kunnan muihin käytettävissä oleviin työpaikkatoimintojen alueisiin. Työpaikka-alueille ei tulisi osoittaa merkittävää määrää uutta asumista ja alueen ympäristöarvot tulee myös huomioida.
- Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa (Uusimaa 2050) osayleiskaava-alueen eteläosiin, maantien 110 ja valtatie 1 väliin, on osoitettu tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen kohdemerkintä, jonka määräys ei salli asumista ja lisäksi varastotoimintaan liittyvät mahdolliset ympäristöhäiriöt ja ympäristöriskit tulee huomioida.
- Jatkosuunnittelussa tulisi määrittää osayleiskaavan työpaikka-alueiden rakentamisen ajoitus sekä huomioida kaavamerkinnöin ja -määräyksiin eri toimintojen aiheuttamat ympäristöriskit ja niiden torjuntakeinot.
- Osayleiskaavan luonnoksen ei katsota toteuttavan strategisen yleiskaavan tavoitteita.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Väestön kasvutavoitetta on tarkistettu ja asukasmäärää laskettu.
- Osa aiemmin osayleiskaavassa osoitetuista A5-alueista on muutettu MTH-alueiksi, joiden on tarkoitus toimia reservialueina, jotka eivät kasva kaavan tavoitevuoteen 2050 mennessä. Näin ollen kaavan painopiste on muuttunut entistä enemmän tiivistä asemanseutua alueen ytimenä korostavaksi ja maakuntakaavan tiivistettävän alueen merkintä tulee asianmukaisesti huomioiduksi.
- Virheellinen pykäläviittaus MRL 114 §:ään korjattu.
- Vähittäiskaupan seudullisuuden koon alarajoja lisätty kaavamääräyksiin.
- T- ja TP-alueiden kaavamääräyksiä tarkennettu kaupan ohjauksen osalta.
- T-alueille sijoittuvien toimintojen mahdollisesti aiheuttamat ympäristöhäiriöt on huomioitu mm. osoittamalla suojaviheralueita asutuksen ja T-alueiden väliin. Sekä Hiidenlaakson että Etelä-Nummelan yritysalueen asemakaavoitus on myös parhaillaan menossa, joten T-alueilla harjoitettavan toiminnan mahdollisesti aiheuttamat ympäristöhäiriöt tulevat myös tarkemmin huomioon otettavaksi asemakaavoituksen yhteydessä.
- Reservialueen kehittämisperiaatemerkinä on otettu huomioon osayleiskaavatyössä. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan selostuksen mukaan päätösvalta alueiden käyttöönoton ajankohdasta on kunnalla. Lisäksi kuntakaavoituksessa tulisi arvioida tarkoituksenmukainen ajankohta reservialueen käyttöönottoon muun muassa taajaman rakenteen ja käytettävissä olevien asemakaavavarojen suhteen. Esimerkiksi tietäntyyppiset elinkeinotoiminnan tarpeet voivat olla perusteena reservialueiden käyttöönotolle. Vihdissä uusien työpaikka-alueiden tarve on suuri, sillä suuri osa olemassa olevista työpaikka-alueista sijoittuu pohjavesialueille, mikä asettaa rajoitteita sekä näiden käytölle että mahdolliselle laajentamiselle. Lisäksi on katsottava, osayleiskaava-alueelle sijoittuva maakuntakaavan reservialue on elinkeinotoiminnan kannalta erityisen näkyvällä ja hyvällä paikalla.
- Osayleiskaava-alueen eteläosiin, johon on Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa osoitettu tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisalueen kohdemerkintä, ei osoiteta osayleiskaavassa uutta asumista. Alueella on tällä hetkellä pientaloasutusta, joka on otettava kaavaratkaisussa huomioon. Kaavaratkaisu on kuitenkin alueen osalta vain nykytilanteen toteava, sillä uutta asutusta ei osoiteta. Mahdolliset ympäristöriskit on huomioitu mm. osoittamalla suojaviheralueita asumiseen tarkoitettujen alueiden ja työpaikkatoiminnoille osoitettujen alueiden väliin.
- Työpaikka-alueiden rakentamisen ajoitusta on tarkennettu ottamalla kaavan yleismääräyksiin mukaan ajoitusmääräykset/vaiheistus, jolla määritetään alueiden rakentamisen järjestys sekä alueiden rakentamisen yhteydessä toteutettavat liikennejärjestelyt. Mahdolliset ympäristöriskit on myös otettu huomioon tekemällä tarkennuksia kaavan yleismääräyksiin.
- Vihdin strategisen yleiskaavan tavoitteet toteutuvat osayleiskaavaan tehtyjen muutosten jälkeen aiempaa selvemmin, kun mm. osa pientalovaltaisista A5-alueista muutettiin reservialueiksi MTH-merkinnällä. Näin kaavaratkaisu saatiin selkeämmin toteuttamaan sekä strategisen yleiskaavan että maakuntakaavan tavoitteita tiiviin taajamarakenteen muodostamisesta alueelle. Muutokset korostavat uuden tiiviiksi rakentuvan asemanseudun roolia ja ottavat aiempaa paremmin huomioon Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa osoitetun tiivistettävän alueen kehittämisperiaatemerkin sekä strategisessa yleiskaavassa osoitetut keskustatoimintojen laajenemisalueen, tiivistyvän taajaman

laajentumisalueen merkinnät. Etelä-Nummelan osayleiskaavan ja Vihdin strategisen yleiskaavan välisiä kytköksiä on kuvattu tarkemmin osayleiskaavan kaavaselostuksessa.

Vihdin nuorisovaltuusto

- Osayleiskaavan tavoitteita pidetään kunnianhimoisina mutta toteuttamiskelpoisina ja osayleiskaavaa pidetään yleisesti ottaen kannatettavana.
- Alueen erottumista muista ESA-radan varrelle sijoittuvista alueista voisi edistää esim. arkkitehtuurin ja kauniin asuinympäristön avulla.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Merkitään tiedoksi.

Vihdin Omakotiyhdistys ry

- Kaavaselostuksessa esiintyvään paikallisteiden kuvaukseen esitetään muutosta.
- Arvioitaessa etäisyyksiä eri kohteisiin ei tulisi käyttää vain kilometrikohtaisia määreitä. Etäisyyksien arvioinnissa tulisi ottaa paremmin huomioon olemassa oleva tiestö ja tulevaisuudessa kehitettävät liikkumismuodot.
- Etelä-Nummelan mahdollisuuksia etätyön keskuksena tulisi korostaa.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Paikallisteiden kuvaus selostuksessa on muutettu.
- Kaavaselostuksessa on päädytty käyttämään kilometrikohtaisia määreitä pääasiassa selkeyden vuoksi. Kilometrikohtaisten määreiden käyttämisellä varmistetaan yhteismitallinen arviointi, kun tuodaan esiin etäisyyksiä esim. kaavassa osoitettujen alueiden välillä.
- Etelä-Nummelan osayleiskaavan yhtenä tarkoituksena on edistää etätyöhön soveltuvan rakenteen muodostumista, jolloin esim. pääkaupunkiseudulle suuntautuva pendelöinti vähenisi. Etelä-Nummelan mahdollisuuksia etätyön keskuksena on myös käsitelty kaavaselostuksessa, jossa tuodaan esiin mm. kytkös Vihdin kuntastrategiaan ja sen strategiseen painopisteeseen koskien etätyön mahdollisuuksien lisäämistä. Lisäksi kaavaselostuksessa tuodaan esiin kytkös SECAP-toimintasuunnitelmaan, jonka yhtenä tavoitteena on lisätä etätyömahdollisuuksia.

Vihdin Vesi

- Osayleiskaavassa osoitettu rakentaminen ja edelleen väestömäärän lisääntyminen tulee aiheuttamaan merkittäviä vaikutuksia Vihdin vesihuollolle. Esim. nykyisten vedenottamoiden kapasiteetti ei tule riittämään tulevaisuuden tarpeisiin.
- Jätevesien käsittelyyn liittyvässä ratkaisussa tällä hetkellä kaksi vaihtoehtoa: keskuspuhdistamo tai siirtoviemärijäus Espoon puolelle.
- Tarve sako- ja umpikaivolietteen vastaanottopaikalle on syytä ottaa huomioon jatkosuunnittelussa.
- Lausunnossa esitetyt seikkoja on vielä tarpeen jatkotyöstää kaavoituksen edetessä.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Vesihuollon järjestämiseen liittyvät tarpeet on otettu huomioon kaavassa.
- Kaavaratkaisu mahdollistaa sekä keskuspuhdistamon että siirtoviemärijauksen. Näihin liittyvät ratkaisut tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

- Kaavaratkaisu mahdollistaa sako- ja umpikaivolietteen vastaanottoaikan toteuttamisen. Asiaan liittyvät ratkaisut tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.
- Vesihuoltoratkaisuja tullaan käsittelemään jatkotyöstämään kaavoituksen edetessä.

Väylävirasto

- ESA-radan linjaus on tällä hetkellä vielä yleispiirteisellä tarkkuudella, joka tulee tarkentumaan jatkossa. Tarkentuvalla linjauksella saattaa olla vaikutusta kaavassa osoitettuihin luo- ja s-kohteisiin. Mahdolliset vaikutukset kohdistuvat luo-3 kohteisiin 8, 9, 10, 26, 45, 46, luo-2 kohteisiin 24 ja 47 ja kahteen s-kohteeseen.
- Kaavaluonnoksesta puuttuu ESA-radan yleissuunnitelmassa osoitettuja yli- ja alikulkusilloja. Puuttuvat yli- ja alikulkusillat: Kuralantien yks, Mäyräojan kolmioraitteen aks, peräkylän aks.
- Kaavaluonnoksesta puuttuu ESA-radan yleissuunnitelmassa osoitettuja ratasilloja ja rautatietunneleita. Puuttuvat ratasillat ja rautatietunnelit: Vanhaissuon rs, Vihti rautatietunneli I, Vihti rautatietunneli II.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Kaavatyön yhteydessä teetetyt luontoselvitykset on toimitettu Väylävirastolle, joten luontoselvitykset ovat käytettävissä, kun ESA-radan linjausta tarkennetaan.
- ESA-radan yleissuunnitelmassa osoitetut yli- ja alikulkusillat lisätty kaavakarttaan.
- ESA-radan yleissuunnitelmassa osoitetut ratasillat ja rautatietunnelit lisätty kaavakarttaan.

Ympäristöterveyspalvelut Lohja

- ESA-radan YVA:n perusteella melutaso radan läheisyydessä ylittää useassa kohdassa 55 dB. Tästä syystä kaavakartalle on syytä lisätä liikennemelualueet ja suunnitellut meluntorjuntapaikat.
- Kaavaan liittyvässä toteuttamisen vaiheistuksessa olisi hyvä ottaa huomioon se, että jo rakennettujen alueiden läheisyydessä ei olisi tarve tehdä laaja-alaista louhintaa.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Kaavakartalle on lisätty meluvyöhykkeet, jotka perustuvat ESA-radan ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tehtyihin meluselvityksiin. Valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) esitettyjen ohjearvojen mukaisesti radan meluvyöhykkeiden osalta on esitetty 55 dB meluvyöhykkeet.
- Louhinnan aiheuttamat vaikutukset arvioidaan tarkemmin alueiden asemakaavoituksen yhteydessä.

Ympäristövalvonta Vihti

- Kaavaselostuksessa on tunnistettu hyvin suunniteltujen toimenpiteiden vaikutukset ihmisten elinoloihin ja asumiseen, luonnonympäristöön sekä kulttuuriympäristöön ja maisemaan.
- Liito-oravan levähdys- ja lisääntymispaikat, ruokailun kannalta riittävä puusto sekä kulkuyhteydet tulee turvata. Kulkuyhteyksien säilymisestä tulee huolehtia myös kaava-alueen ulkopuolelle.

Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja metsälajiston liikkumisen varmistamiseksi on kaavassa osoitettu toisiinsa yhteydessä olevia rakentamattomia alueita, jotka voivat olla viheralueita, maa- ja metsätalousalueita tai suojaviheralueita. Näiltä alueilta on myös yhteydet kaava-alueen ulkopuolelle.

Mielipiteet teemoittain, vastineet ja muutokset kaavaratkaisuun

Alla olevissa taulukoissa tiivistettyjä otteita mielipiteistä teemoittain jaoteltuina, sekä vastineet mielipiteisiin. Mielipiteistä on poistettu tunnistetiedot.

Luonto- ja kulttuuriarvot

Mielipide	Vastine
Useita neliökilometrejä metsämaata pirstoutuu tulevan rakentamisen seurauksena. Esitettyjä asukas- ja työpaikkatavoitteita on syytä laskea olennaisesti eli vähintään kolmanneksella.	Osayleiskaavatyön edetessä väestölukuja on alennettu. On kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että jos halutaan kestävä yhdyskuntarakennetta, joukkoliikenteeseen ja asemaan perustuen, ei voida myöskään poistaa asemanseudulle sijoittuvia alueita. Uusi asemanseutu vaatii tietyn suuruisen väestöpohjan, jotta se voi kehittyä muun muassa maakuntakaavassa edellytetyn tiiviiksi taajama- tai keskustatoimintojen alueeksi, joka tukeutuu kestäväan liikennejärjestelmään. Tiiviin asemanseudun voi katsoa myös vähentävän rakentamispainetta muualla.
Siuntionjoen vesistön latva-alueen osalta vaaditaan huomattavan tarkkaa vaikutusten arviointia. Tulokset tulee sisällyttää valmisteluaineistoon.	Vaikutusten arvioinnit tulevat täydentymään vielä yleiskaavatasoa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Myös jätevesiratkaisut tulevat tarkentumaan. Osayleiskaavassa osoitetut uudet rakennettavat alueet tulee asemakaavoittaa ja niiden suunnittelun yhteydessä tehdään hulevesiselvitykset. Myös tätä osayleiskaavaa varten on tehty hulevesien hallintasuunnitelma vuonna 2013.
Kaavaselostuksen (s.51) luontokohteisiin liittyvää lainsäädännön listaa pidetään liian suppeana. Viitataan myös selostuksen sivuilla 54-58 olevaan kohdelistaukseen. Kohdetiedoissa huomio kiinnittyy pinta-alaltaan pienten kohteiden määrään suhteessa isompiin kohteisiin.	Kaavaselostuksen listauksessa on lueteltu oleellisimmiksi katsotut lait luontokohteiden arvottamisen ja säilyttämisen näkökulmasta. Suoraan lainsäädännöllä suojeltujen kohteiden lisäksi on otettu huomioon myös muita luontoselvityksissä tai muusta taustamateriaalista esiin nousevia kohteita tai luontoarvoja. Osayleiskaavatyön yhteydessä teetetyn luontoselvitykset ovat pohjana kaavaselostuksessa esitetyille kohdelistauksille.
Monesta lakiperustaisesta kohteesta olisi todennäköisesti rajattavissa tarkoituksenmukaisempi tai mielekkäämpi kokonaisuus, mikäli niiden yhteydessä huomioitaisiin myös METSO-arvoja sisältävät metsät, uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyytit, muut arvokkaat luontokohteet sekä mm. maakunnallisesti arvokkaan luontoalueen kriteerit täyttävät kokonaisuudet.	Luontoselvityksen päivityksen yhteydessä selvitettyjen luontoarvoja sisältävien kohteiden kohdalla on myös arvioitu kohteen mahdollista soveltuvuutta METSO-ohjelmaan.

Luontoselvityksen päivitys tulisi tehdä huolella ja kohteiden arvottamisessa ja rajaamisessa tulee todella huomioida kaikki 2020-luvun asiallisen luontoarvottamisen kannalta oleelliset arvot.	Luontoselvitysten päivitys on valmistunut lokakuussa 2020. Luontoselvitysten päivitys on tehty osayleiskaavalle tarpeellisella tasolla ja tarkemmat selvitykset tehdään asemakaavoittamisen yhteydessä.
Mikäli luontoselvityksen päivityksessä on keskitytty pelkästään lain nojalla suojeltuihin kohteisiin, on todennäköistä, että metsäluonnoltaan paikallisesti ja jopa maakunnallisesti arvokkaita kohteita jää tunnistamatta. Jatkotyössä tulisi varmistaa, että tällaisia kohteita ei ole jäänyt tunnistamatta alueilla, joille tulee rakentamista.	Kaavatyössä on huomioitu myös muita kuin lainsäädännön nojalla suojeltuja kohteita, kuten esim. LAKU- ja LUTU-kohteet. Kaavatyön yhteydessä toteutetuissa luontoselvityksissä on arvioitu myös selvitettyjen luontokohteiden soveltuvuutta METSO-ohjelmaan.
Kaavaa koskevista luontoselvityksistä puuttuu kaksi olennaista luontoselvitystä, jotka lisättävä osaksi kaavamateriaalia.	Luontoselvitykset on lisätty osaksi kaavamateriaalia niihin kohdistuneiden päivitysten jälkeen.
Rakentamisvarausten alueille tai M-alueille sijoittuvien luo-kohteiden arvojen säilyminen jää epävarmaksi. Tästä syystä tulisi olennaisesti vähentää tilanteita, joissa luo-kohteiden kohdalle osoitetaan muuttavan maankäytön aluevarauksia. Ristiriita tulisi poistaa muuttamalla aluevarauksia säilyttävämmiksi.	Osayleiskaavassa osoitettujen uusien rakentamiselle varattujen alueiden toteuttaminen edellyttää kyseisten alueiden asemakaavoittamista. Alueella esiintyvät luontoarvot tulee ottaa asemakaavoituksessa huomioon. Lisäksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee myös tarvittaessa teettää tarkempia luontoselvityksiä, joiden avulla voidaan varmistaa osayleiskaavassa esitettyjen luontoarvojen säilyminen.
Kaavatyössä tulisi satsata lisää ekologiseen verkostoon. Ehdotetaan lisää SL- ja luo-kohteita, enemmän VL-alueita ja keskeisten maakunnallisten ja paikallisten ekologisten yhteyksien parempaa turvaamista. Lisäksi tulisi kiinnittää parempaa huomiota olemassa olevien suojelualueiden sekä Kauhussuon alueen turvaamiseen muuttuvalta maankäytöltä.	Luonnonsuojelun kannalta merkittävät kohteet on kartoitettu kaavatyön yhteydessä toteutetuissa luontoselvityksissä. Kauhussuon osalta on lisäksi toteutettu yleiskaavatasoista luontoselvitystä tarkemmat selvitykset Etelä-Nummelan yritysalueen asemakaavoituksen yhteydessä. Asemakaavoituksen yhteydessä toteutetut luontoselvitykset osaltaan turvaavat Kauhussuo-Kauhukallion alueen luontoarvojen asianmukaista huomioon ottamista suunnittelussa.
Ekoyhteyksien toimivuus tulisi varmistaa osoittamalla kaavassa riittävä määrä vihersiltoja ja alituksia Vt 1, Vt 2, Mt 110 ja ratavarauksen alitse ja ylitse.	Ekologiset yhteydet on kartoitettu luontoselvityksen päivityksessä.
Kaavakartalla olisi mahdollista osoittaa myös paikallisesti merkittävät viheryhteydet. Yhteydet tulisi lisäksi jakaa ekologisiin yhteyksiin ja virkistysyhteyksiin.	Ekologiset yhteydet on tutkittu ja ne toteutuvat viheralueiden, maa- ja metsätalousalueiden kautta sekä laajojen MTH-alueiden kautta. Kaavamääräyksissä on edellytetty paikallisten yhteyksien toteuttaminen myös uusille alueille asemakaavoituksessa.
Suojelualueet eivät saisi jäädä pussiin KM-alueen sisälle. Tulee toteuttaa kaavallinen suojattu yhteys Alhonpään suojelualueelle.	Luontoselvityksiin kohdistuneet päivitykset ovat valmistuneet ja niiden perusteella lisätään ekologiset yhteydet kaavaehdotukseen. Myös KM-alueen määräykseen on lisätty edellytys

	ekologisten yhteyksien varmistamisesta asemakaavoituksessa.
Uusinta vuonna 2020 valmistunutta luontoselvitystä ei ole otettu huomioon kaavan valmistelussa.	Luontoselvitysten päivitys on otettu huomioon osayleiskaavan valmistelussa.
Yksilöityjä muutosehdotuksia koskien seuraavia kohteita: Nykyisen ajoharjoitteluradan länsipuoliset A-2- ja A-varaukset, Mäyräpuron arvokas luontoalue, Kalkkimäen eteläpuoliset T- ja TP-alueet sekä näiden lounaispuolen M-alue, Ali-Rostin rinteen YSA -alueen ympäristö, Linnanniitun Pähkinäpensaslehdon SL-varauksen ympäristö, Linnanniitun koillisen pähkinäpensaslehdon SL-varauksen itäpuoli, Kauhussuo-Kauhumaen SL-varauksen ympäristö, Alhonmäen YSA-alueen ympäristön KM-varaus, Kaava-alueen itäosan poikki kulkevan etelä-pohjoissuuntaisen maakunnallisen ekologisen yhteyden huomiointi, Huhdanmäen eteläkaakkoispuolen metsät.	Yksilöidyt, kohdekohtaiset kommentit on otettu huomioon kaavan valmistelussa.

Liikenne ja liikkuminen

Mielipide	Vastine
Junaradasta aiheutuvaa meluhaittaa ei ole otettu huomioon kaavassa.	Kaavamääräyksiin on lisätty velvoite siitä, että asemakaavoituksessa, muissa suunnitelmissa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992). Ohjearvojen lisäksi tulee huomioida melutason enimmäistason suositusarvo 45 dB L _{Amax} asuinrakennusten asumiseen tarkoitetuissa tiloissa. Raideliikenteen väylien läheisyydessä on lisäksi otettava huomioon mahdolliset tärinä- ja runkomeluhaitat. Kaavakartalle on myös lisätty Vt 1, Vt 2 ja Vt 25 meluvyöhykkeet.
Etelä-Nummelan alueella sijaitseva maankaatopaikka käyttää kulkuyhteytenä Pihtisillantietä, joka kulkee mm. Huhmarnummen koulun ohi. Raskas liikenne saataisiin ohjattua suoraan Vt 2:lle, mikäli Lusilantien vanhat rampit otetaan käyttöön.	Verisuon alue ei kuulu kaavaa-alueeseen, joten alueelle suuntautuvaa kulkuyhteyttä ei tai sen mahdollisia uusia linjauksia ei voida tutkia tämän kaavatyön yhteydessä. Osayleiskaavaan ei ole mahdollista osoittaa uusia ramppoja/eritasoliittymiä kaava-aluetta sivuaville moottoriteille.
TP-alueilta ja toiminnassa olevalta kiviaineislouhimon alueelta tuleva raskas liikenne tulisi ohjata Vt 1 Lohjan puolelle sijoittuvaan ramppiin. Jos raskas liikenne ohjataan Huhmarin kautta, se tukkii sekä Vt 1:n että Vt 2:n risteysalueet.	Osayleiskaavatyön yhteydessä laaditussa liikenneselvityksessä on laadittu myös liikenne-ennuste. Liikenne-ennusteen mukaisilla liikennemäärillä liikenteen sujuvuus säilyy hyvänä eikä katuverkkoon synny liikenteellisiä välityskyongelmia. Osayleiskaava-alueelle

	laaditun suunnitelman mukainen ajoneuvoliikenteen katuverkko riittää palvelemaan suunnitellun maankäytön liikenneyhteyksiä eri suuntiin hyvällä tasolla. Lisäksi on otettava huomioon Mt 110 rooli erikoiskuljetusreittinä, jonka toimintaedellytykset on turvattava myös tässä osayleiskaavatyössä.
--	---

Yhdyskuntarakenne

Mielipide	Vastine
Esitetään, että vuoden 2016 kaavaluonnoksessa ollut Hakalanrinteen asemakaavoitettavan alueen kaakkoispuolelle sijoittunut pientalovaltainen asuinalue tuodaan mukaan kaavaan nykyisessä kaavaluonnoksessa olevan M-alueen sijasta.	Alueen ei voi katsoa olevan sopiva pientaloasutukselle, koska alue sijaitsee kaukana muista alueista ja ei täten nivoudu yhteen muun suunnitellun rakentamisen kanssa. Lisäksi osayleiskaavatyössä on otettava huomioon väestötavoitteet sekä maakuntakaavan edellyttämä tiivistettävän alueen kehittämisperiaatemerkintä, jonka asianmukainen huomioon ottaminen edellyttää riittävän tiiviin asutuksen osoittamista alueelle.
Esitetään, että aiemmissa vuoden 2013 suunnitelmissa ollut kerrostaloaluetta koskeva varaus Meritienahteen luoteispuolelle otetaan mukaan kaavaan.	Kerrostalarakentamisen mahdollistava aluerajaus on ulotettu Meritienahteen luoteispuolelle esitetyn mukaisesti.
Rakennetun taajama-alueen tulisi ulottua aina Huhmariin asti, jotta kaavassa osoitetulle KM-alueelle voidaan toteuttaa vähittäiskaupan suuryksikkö. Uusimaa-kaava 2050 määräyksen mukaan kaupan alueen palveluiden toteuttaminen on kytketty ajallisesti alueen saavutettavuuteen joukkoliikenteellä ja mahdollisuuksien mukaan myös kävellen ja pyöräillen.	Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan mukaiseen merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikköä kuvaavan kohdemerkintään liittyvän kaavamääräyksen mukaan merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa ei saa toteuttaa ennen ympäröivien taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden toteuttamista. Osayleiskaavassa ympäröivien työpaikka-alueiden toteuttaminen varmistetaan kaavan yleismääräysten mukaisella vaiheistuksella. Vaiheistuksessa on mukana myös alueiden toteuttamisen yhteydessä toteutettavat liikennejärjestelyt.
KM-aluevaraus on poistettava kaavasta. Mikäli merkintä jää, sen on mahdollistettava myös asuminen, sillä alueella on omakotitaloja.	KM-alueen toteuttaminen edellyttää alueen asemakaavoittamista. KM on alueen pääkäyttötarkoitusta kuvaava merkintä eikä poissulje muita maankäyttömuotoja ja tarkempi maankäyttö ratkeaa asemakaavoituksen yhteydessä.
Ajoharjoittelutoiminta tulee väistymään kaavan mahdollisesti toteutuessa. Kunnalla on intressi etsiä toiminnalle uusi paikka. Lisäksi ajoharjoitteluradan alueella olevat rakennukset ovat hyvässä kunnossa, joten niille kannattanee etsiä uutta käyttöä.	Selostukseen ehkä lisätään, että ajoharjoitteluradan toiminta loppuu (vuoteen 2030 vuokrasopimus)

Kaava-alue on suurimmaksi osaksi rakentamatonta aluetta. Kaavaan tulisi sijoittaa aluekohtaisia ajoitusmääräyksiä, jotta vältetään yhdyskuntarakenteen hajautuminen.	Ajoitusmääräykset/alueiden toteuttamisen vaiheistus on lisätty osaksi kaavan yleismääräyksiä.
--	---

Infrastrukturi

Mielipide	Vastine
Kauhukallion alueen eteläpäässä sijaitsevaa tielinjausta olisi syytä siirtää lähemmäs valtatie 1:tä, jotta kallion lakialuetta säästettäisiin.	Linjausta on tarkistettu ja siirretty lähemmäksi valtatie 1:tä.
Koillinen-lounassuuntainen kaava-alueen lävitse kulkeva 110 kV:n voimajohdon yhteystarvetta osoittava merkintä tulee siirtää nykyiseen 400 kV:n voimajohdon johtokäytävään. Käytävää ei myöskään saa leventää.	Voimajohdon yhteystarve -merkintä on siirretty kulkemaan samassa johtokäytävässä 400 kV:n voimajohdon kanssa.

Kaavaratkaisu ja kaavaprosessi yleisesti

Mielipide	Vastine
Kaavan aikataulua pidetään kireänä. Ehdotetaan vuoden lisäaikaa, joka mahdollistaisi luontoselvitysten täydentämisen ja mahdollisesti kaksi (2) kaavaehdotuksen nähtävilläoloa.	Osayleiskaavaa on valmisteltu jo monta vuotta. Luontoselvitysten päivitys on valmistunut lokakuussa 2020 ja se tarjoaa riittävät luontotiedot kaavan valmisteluun. Yksi kaavaehdotuksen nähtävilläolo on tässä tapauksessa riittävä määrä.
Kaava-alue on suurimmaksi osaksi rakentamatonta aluetta. Kaavaan tulisi sijoittaa aluekohtaisia ajoitusmääräyksiä, jotta vältetään yhdyskuntarakenteen hajautuminen.	Kaavamääräyksiin on lisätty aluekohtaisia ajoitusmääräyksiä, jotka sisältävät myös alueiden toteuttamisen yhteydessä toteutettavat liikennejärjestelyt.
Kaavamateriaalia on tuotettu runsaasti viimeisen 15 vuoden aikana. Materiaalia ei kuitenkaan ole missään saatavilla/nähtävillä.	Uudempia valmistuneita selvityksiä on lisätty kaavan omille nettisivuille. Muuhun materiaaliin/selvityksiin pääsee tutustumaan ottamalla yhteyttä kaavasuunnittelijoihin.
Vanhaissuon ja maantien 110 väliin jäävää M- aluetta voisi vähäisessä määrin laajentaa kahdesta kohdasta alueen itäreunassa.	M- aluetta on laajennettu ehdotetun mukaisesti.

Maptionnaire-karttakysely

Kaavatyön yhteydessä on toteutettu Maptionnaire-karttakysely. Kyselyllä kartoitettiin mielipiteitä kaavaratkaisusta yleisesti, tarjottiin mahdollisuus osoittaa kaavakartalla hyväksi, huonoksi tai jatkokehittelyä vaativiksi ratkaisuksi koettuja asioita sekä mahdollistettiin kyselyyn vastaajille erilaisten maankäyttömuotojen ehdottaminen kaava-alueen eri osiin.

Kyselyssä saatiin yhteensä 236 karttavastausta, jotka jakaantuivat 19 vastaajan kesken. Vastausten jakauma oli vahvasti painottunut kahden vastaajan varaan, sillä nämä kaksi vastaajaa vastasivat n. 49 %:sta kaikista karttavastauksista. Valtaosa asuinpaikkansa ilmoittaneista vastaajista ilmoitti asuvansa Nummelassa.

Karttakysely jakaantui 12 kategoriaan, joista yhdeksän osalta kyselyyn vastaajilla oli mahdollisuus ehdottaa tiettyä maankäyttömuotoa valitsemaansa osaan kaava-aluetta. Tietyn maankäyttömuodon ehdottamisen yhteydessä oli mahdollisuus tuoda avoimena vastauksena esiin tärkeäksi koettuja ja kyseiseen ehdotettuun ratkaisuun liittyviä seikkoja. Kolmen muun kategorian osalta vastaajilla oli mahdollisuus osoittaa kaavakartalta hyviä, huonoja tai jatkokehittelyä vaativia ratkaisuja. Karttavastausten kategoriat alla.

1. Tänne kerrostaloja
2. Tänne pientaloja
3. Tänne teollisuutta ja työpaikkoja
4. Tänne palveluja
5. Tänne viheralue
6. Tänne ei rakentamista
7. Tähän virkistysreitti
8. Tähän pyöräilyn ja jalankulun yhteys
9. Tähän yhteys moottoriajoneuvoille
10. Hyvä ratkaisu
11. Vaatii jatkokehittelyä
12. Huono ratkaisu

Seuraavassa käydään yleispiirteisesti läpi, mihin kohtiin kaava-aluetta kategorioiden vastaukset painottuivat ja mitä asioita kyseiseen kategoriaan kuuluvien karttavastausten yhteydessä painotettiin.

1. Tänne kerrostaloja

- Kerrostaloja esitetään pääasiassa nykyisen Nummelan keskustan ja tulevan asemanseudun väliselle alueelle.
 - o Vastaukset painottuvat erityisesti Pillistöntien länsipuolelle, Haapaniementien ja tulevan asemanseudun väliin.
- Toinen vastausten keskittymä osuu Ridalinmetsän alueelle, Pihtisillan tien varteen.
- Aseman läheisyys toistuva teema vastauksissa. Kahdeksassa (8) vastauksessa viitattiin asemaan.
- Hyviä yhteyksiä kerrostaloalueille korostetaan vastauksissa.
- Vastauksissa korostuu myös palveluiden saavutettavuus kerrostaloalueilta käsin.

2. Tänne pientaloja

- Vastaukset keskittyvät pääasiassa Ridalinmetsän alueelle sekä tulevan asemanseudun pohjoispuolelle, Pillistöntien itäpuolelle.
- Hyviä yhteyksiä korostetaan.
- Vastauksissa nousee esiin myös se, että pientaloalueiden/-rakentamisen yhteensopivuus nykyisen rakennuskannan/ympäristön kanssa tulee ottaa huomioon suunnittelutyössä.

3. Tänne teollisuutta ja työpaikkoja

- Vastaukset keskittyvät selkeästi Hiidenlaakson alueelle, Hiidenlaakson suunnitellun työpaikka-alueen ympäristöön.
- Toinen vastausten keskittymä on Etelä-Nummelan työpaikka-alueen ympäristössä, Mt 110 ja Vt 2 väliin sijoittuvalla alueella.

- Hyviä yhteyksiä korostetaan myös alueille, joille ehdotetaan teollisuutta ja työpaikkoja.

4. Tänne palveluja

- Vastaukset keskittyvät selkeästi tulevan asemaseudun ympäristöön.
- Palveluiden osalta nousee esiin tarve pienimuotoiselle kaupalliselle toiminnalle sekä asemanseudun että Ridalinmetsän alueen ympäristössä.

5. Tänne viheralue

- Vastaukset keskittyvät Höytiönnummen eli osayleiskaavassa osoitetun uuden asemanseudun pohjoispuolelle.
- Vastauksissa painotetaan viher-/virkistysalueiden merkitystä yleisen viihtyvyyden kannalta.
- Viher-/virkistysalueiden merkitystä korostetaan myös kulkemisen osalta, sillä esim. alueille sijoitettavat kevyen liikenteen reitit ovat osaltaan parantamassa asumiseen tai muihin toimintoihin käytettävien alueiden saavutettavuutta.

6. Tänne ei rakentamista

- Vastaukset keskittyvät kaava-alueen kaakkoiskulmaan sijoittuvalle kaupan alueelle ja työpaikka-alueelle, Vt 1 ja Vt 2 risteyskohdan läheisyyteen.
- Perustelut rakentamatta jättämiselle kytkeytyvät pääasiassa luonnon- ja ympäristönsuojeluun sekä virkistyskäytön tukemiseen.

7. Tähän virkistysreitti

- Virkistysreittien osoittamisessa kaava-alueelle ei nouse esiin selkeitä keskittymiä.
- Hyvin pientä keskittymää voidaan havaita Höytiönnummelle sijoittuvan uuden asemaseudun ympäristössä.

8. Tähän pyöräilyn ja jalankulun yhteys

- Pyöräilyn ja jalankulun yhteyksien osalta vastaukset painottuvat verrattain selkeästi kaava-alueen itälaitaan, Ridalinmetsän uuden asuinalueen ympäristöön.
- Aivan kaava-alueen länsilaitaan ei ehdoteta pyöräilyn ja jalankulun yhteyksiä.
- Vastauksissa painotetaan turvallisuuskäsitteitä. Nykyisissä kevyen liikenteen järjestelyissä katsotaan olevan puutteita turvallisuuden kannalta.

9. Tähän yhteys moottoriajoneuvoille

- Moottoriajoneuvoyhteyksiä koskevat vastaukset jakaantuvat verrattain tasaisesti koko kaava-alueelle.
- Moottoriajoneuvoyhteyksissä pohjois-eteläsuuntaiset yhteydet Mt 110:lle korostuvat.
- Itä-länsisuuntaisessa moottoriajoneuvoyhteyksien esittämisessä korostuvat yhteydet Pillistöntieltä uudelle Hiidenlaakson työpaikka-alueelle sijoittuvalle Hiidenmäentielle.
- Vastauksissa tuodaan esiin myös mahdollinen olemassa olevan tieverkon ruuhkautuminen uudistuvan maankäytön ja lisääntyvän rakentamisen seurauksena.

10. Hyvä ratkaisu

- Vastaukset keskittyvät Höytiönnummelle uuden asemanseudun ympäristöön.
- Vastauksissa korostuu uuden rautatieaseman tärkeys Vihdille.
- Yksittäisinä hyvinä ratkaisuinä pidetään lisäksi muun muassa:
 - o Moottoritien (Vt1) melunsuojauksen hyvää huomiointia.
 - o Hiidenlaakson työpaikka-alueen sijoittamista rautatien varteen.
 - o Kaupan alueen (KM) sijoittamista moottoriteiden (Vt 1 ja Vt 2) risteykseen.
 - o Ridalinmetsän alueen ja Mt 110 välistä uutta liikenneyhteyttä.

11. Vaatii jatkokehittelyä

- Vastauksissa ei havaita selkeitä alueellisia keskittymiä.
- Yksittäisinä jatkokehittelyä vaativina ratkaisuinä pidetään muun muassa:
 - o Esitetään tieyhteyttä, joka kulkisi Lusilantien päädyistä Linnanniitun eteläpuolelle ja uudelle asemalle saakka.
 - o Kerrostalojen paikaksi nähdään asemanseudun pohjoispuoli, jotta Nummela ei pirstoudu liikaa.

12. Huono ratkaisu

- Vastaukset keskittyvät kaava-alueen kaakkoiskulmaan sijoittuvan kaupan alueen (KM) ympäristöön.
- Yksittäisinä huonoinä ratkaisuinä pidetään muun muassa:
 - o Höytiönnummen pohjoispuolella suuri määrä Viheralueita, näille alueille voisi sijoittaa esim. pientaloalueen.
 - o Naaranpajuntie ei saisi olla alueen ainoa poikittainen runkoväylä.
 - o Mt 110 ja Vt 1 väliin sijoittuvalta Etelä-Nummellan työpaikka-alueelta tulisi olla suora yhteys Vt 1:lle.